

DCUM og undervisningsmiljøvurderingerne

Undervisningsmiljøloven forpligter uddannelsesinstitutionerne til at udarbejde en skriftlig undervisningsmiljøvurdering af sikkerheds- og sundhedsforholdene samt af forholdene vedrørende det psykiske og æstetiske miljø. I loven oplystes fire overordnede krav til indholdet i en sådan vurdering, men grundet ønsket om metodefrihed er der ikke foretaget en nærmere specifikation af, hvordan institutionerne forventes at gennemføre en sådan vurdering. En væsentlig del af DCUM's rolle som vejleder og rådgiver har fra centrets start været at støtte uddannelsesinstitutionerne i forbindelse med vurderingerne, og DCUM har således blandt andet udarbejdet og udsendt vejledning herom samt i slutningen af 2002 lagt komplette spørgeskemaer frem på hjemmesiden. Derudover tilbyder centret tillige som indtægtsdækket virksomhed hjælp i form af foredrag om og kurser i undervisningsmiljøvurdering og konkret gennemførelse af undervisningsmiljøvurderingens første fase, dvs. kortlægningen af et givet uddannelsessteds fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø.

DCUM har to gange undersøgt, i hvor høj grad skolerne faktisk lever op til lovens krav om gennemførelse af undervisningsmiljøvurderinger, og i hvor høj grad elever og studerende faktisk udnytter lovens mulighed for at vælge undervisningsmiljørepræsentanter. Første undersøgelse heraf blev gennemført september 2002, dvs. godt et år efter lovens ikrafttræden. Undersøgelsen blev foretaget ved postudsendelse af et fysisk spørgeskema, som 67% af skole- og uddannelsesinstitutionslederne besvarede. Undersøgelsen viste, at godt og vel hver tiende skole og uddannelsesinstitution havde lavet eller var i gang med en vurdering, mens der var valgt undervisningsmiljørepræsentanter på hver fjerde uddannelsessted. Centrets anden undersøgelse, der blev gennemført i september 2003 ved elektronisk udsendelse af spørgeskemaer, blev besvaret af 42% af de adspurgte uddannelsesinstitutioner. Af disse var der kun 36%, der reelt havde gennemført en undervisningsmiljøvurdering, og 37% der havde udpeget undervisningsmiljørepræsentanter. DCUM tolkede i sin årsberetning for 2003 tallene som udtryk for, at der var fremgang i arbejdet, men at der ville gå lang tid, før lovens intentioner var opfyldt.

DCUM har tillige som indtægtsdækket virksomhed bistået skoler mv. med at kortlægge undervisningsmiljøproblemer og udarbejde løsningsmuligheder.

I 2003 købte 40 grundskoler sig for eksempel til hjælp til udarbejdelse af en kortlægning af deres undervisningsmiljø hos DCUM. Kortlægningen skete ved hjælp af en spørgeskemaundersøgelse, som nåede ud til 7.948 skoleelever på 5. til 10. klassetrin. Datamaterialet forelå i december 2004 og er offentliggjort på www.dcum.dk.

Eleverne peger gennem undersøgelsen på nogle konkrete problemer med det fysiske arbejdsmiljø på de undersøgte skoler. Det drejer sig især om mangel på plads i klasselokalerne, dårlig rengøring og utilstrækkelig udluftning, uhensigtsmæssige møbler og edb-arbejdspladser, der ikke kan tilpasses den enkelte bruger. Cirka 70% af eleverne mener, at der er mangel med hensyn til sæbe og håndklæder på toiletterne, hvilket er problematisk i relation til hygiejne og smittespredning. Skolebygningerne som sådan er et stort flertal dog tilfredse med, og de fleste synes, at de har spændende faglokaler og gode idrætsfaciliteter.

På området for det psykiske undervisningsmiljø afdækker undersøgelsen, at 55% af eleverne mener, at de keder sig i timerne. Omkring 30% af eleverne mener, at lærerne stiller for store krav til dem, mens andre 30% mener, at lærerne stiller for små krav til dem. Med hensyn til det æstetiske undervisningsmiljø svarer omkring to ud af tre elever, at lokalerne og gangene er kedelige, og at der mangler udsmykning og grønne planter på skolen.

Særlige initiativer

Udover de mere bundne opgaver som vejledning og rådgivning samt indsamling af viden og erfaringer på undervisningsmiljøområdet er DCUM ved loven tillige tillagt rollen som dialog- og udviklingsforum. DCUM har derfor mulighed for af egen drift at tage initiativer med hensyn til ethvert spørgsmål af betydning for undervisningsmiljøet. DCUM har i denne forbindelse i særlig grad beskæftiget sig med kampen mod mobning og for social trivsel i grundskolen